

Sygn. akt III S 9/13

POSTANOWIENIE

Dnia 29 lipca 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie - Wydział III Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Zofia Rybicka - Szkibiel (spr.)
Sędziowie:	SSA Urszula Iwanowska SSO del. Beata Górska

po rozpoznaniu w dniu 29 lipca 2013 r. na posiedzeniu niejawnym

sprawy **E. Z.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.**

na skutek skargi na przewlekłość postępowania toczącego się przed Sądem Okręgowym w Szczecinie VII Wydziałem Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w sprawie o sygn. akt VII U 3675/12

p o s t a n a w i a :

oddalić skargę.

SSA Urszula Iwanowska SSA Zofia Rybicka-Szkibiel del. SSO Beata Górska

Sygn. akt III S 9/13

UZASADNIENIE

E. Z. w dniu 26 czerwca 2013 r. wniósł o stwierdzenie przewlekłości postępowania sądowego w sprawie toczącej się przed Sądem Okręgowym w Szczecinie VII Wydziałem Pracy i Ubezpieczeń Społecznych pod sygnaturą akt VII U 3675/12 z odwołania ubezpieczonego od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 14 września 2012 r. W uzasadnieniu skarżący podniósł, że termin rozprawy został wyznaczony na dzień 15 stycznia 2014 r., podczas gdy odwołanie ubezpieczony złożył 15 października 2012 r. Wskutek tego skarżący nie otrzymuje należnej emerytury, a przyznane dotychczas w drodze wyjątku świadczenie wojskowe nie starcza na utrzymanie.

Prezes Sądu Okręgowego w Szczecinie nie ustosunkował się do skargi.

Sąd Apelacyjny ustalił i zważył, co następuje.

Skarga jest niezasadna.

Z akt sprawy objętej skargą (sygnatura VII U 3675/12) wynika, że w decyzji z dnia 14 września 2012 r. organ rentowy – Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. przyznał ubezpieczonemu E. Z. prawo do emerytury od dnia 24 sierpnia 2012 r., tj. od osiągnięcia wieku emerytalnego, obliczając wysokość świadczenia. W dniu 15 października 2012 r. E. Z. wniósł odwołanie od powyższej decyzji, które wraz z odpowiedzią organu rentowego złożone zostało

do Sądu Okręgowego w Szczecinie w dniu 14 listopada 2012 r. W tym samym dniu Przewodniczący VII Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Sądzie Okręgowym w Szczecinie wyznaczył sędziego referenta w sprawie oraz wpisał sprawę do repertorium U pod sygnaturą VII U 3675/12. W dniu 19 listopada 2012 r. organ rentowy złożył do akt sprawy pismo ubezpieczonego z dnia 9 listopada 2012 r. wraz z załącznikami. Zgodnie z zarządzeniem sędziego referenta podjętym w dniu 11 grudnia 2012 r. odpis odpowiedzi na odwołanie organu rentowego została doręczona ubezpieczonemu wraz ze zobowiązaniem do zajęcia stanowiska i przedstawieniem ewentualnych wniosków dowodowych w terminie 14 dni. Doręczenie to nastąpiło do rąk ubezpieczonego w dniu 14 grudnia 2012 r. W dniu 19 grudnia 2012 r. do akt sprawy złożone zostało pismo procesowe ubezpieczonego, w którym przedstawił swoje żądania i wnioski. Odpis pisma został doręczony organowi rentowemu w dniu 1 lutego 2013 r. Następnie w dniu 4 lutego 2013 r. do akt sprawy złożony został wniosek organu rentowego o wypożyczenie akt emerytalno-rentowych ubezpieczonego, w celu prawidłowego wykonania zobowiązania sądu (ustosunkowania się do twierdzeń i wniosków ubezpieczonego zawartych w piśmie procesowym z dnia 18 grudnia 2012 r.). Sąd Okręgowy w dniu 8 lutego 2013 r. przesłał organowi rentowemu do wglądu akta rentowe (7 plików) dotyczące E. Z. na okres 7 dni. W piśmie z dnia 12 lutego ubezpieczony E. Z. domagał się przyspieszenia rozpoznania sprawy. Sędzia prowadzący sprawę w dniu 20 lutego 2013 r. wydał zarządzenie, według którego ponaglił ZUS o zwrot akt rentowych E. Z. oraz o przedstawienie stanowiska w sprawie. Sędzia referent poinformował nadto ubezpieczonego o rozpoznaniu sprawy według kolejności wpływu do sądu, zawiadamiając, że aktualnie w wydziale jest do rozpoznania (...) spraw, co wpływa na termin podjęcia poszczególnych czynności, przy czym na termin rozprawy należy oczekiwać ponad 6 miesięcy z uwagi na wymienioną liczbę spraw nierozpoznanych. W dniu 21 lutego 2013 r. do akt sprawy zostały zwrócone akta rentowe ubezpieczonego wraz z pismem procesowym organu rentowego, zawierającym odpowiedź na stanowisko ubezpieczonego. Z pisma tego wynika, że w związku z dokumentacją, którą przedstawił przed Sądem ubezpieczony, organ rentowy w decyzji z dnia 18 lutego 2013 r. przeliczył podstawę wymiaru świadczenia przyznanego ubezpieczonemu. W dniu 28 lutego 2013 r. sędzia referent zarządził zwrócić się do (...) w S. o wypożyczenie akt emerytalnych ubezpieczonego w terminie 14 dni oraz doręczyć ubezpieczonemu odpis pisma organu rentowego z dnia 20 marca 2013 r. W piśmie z dnia 22 marca 2013 r. zastępca Dyrektora (...) poinformował, że nie jest w stanie wypożyczyć akt emerytalnych E. Z., ponieważ akta te znajdują się w Sądzie Apelacyjnym w Szczecinie w związku z toczącym się postępowaniem sądowym, zainicjowanym odwołaniem ubezpieczonego od decyzji Dyrektora (...) w S. z dnia 14 sierpnia 2009 r. Zarządzeniem z dnia 27 marca 2013 r. Sędzia prowadzący sprawę zobowiązał ubezpieczonego do wskazania w terminie 14 dni, czy wobec wydania kolejnej decyzji z dnia 18 lutego 2013 r. o przeliczeniu podstawy wymiaru emerytury, roszczenia ubezpieczonego zgłoszone w odwołaniu z dnia 15 października 2012 r. zostały zaspokojone w całości, a jeżeli nie – zobowiązał do wskazania, jakie kwestie pozostały sporne. Jednocześnie ubezpieczonemu udzielono pouczenie o braku przeszkód, aby w toku sprawy sądowej organ wydał kolejną decyzję, co w razie uwzględnienia żądań odwołującego się w całości lub w części powoduje umorzenie postępowania w całości lub w części. Sędzia referent zarządził nadto zwrócić się do Sądu Apelacyjnego o wypożyczenie wojskowych akt emerytalnych ubezpieczonego pozostających przy sprawie VII U 854/12 na okres 3 dni. E. Z. wykonał zobowiązania Sądu w piśmie procesowym z dnia 8 kwietnia 2013 r. W dniu 11 kwietnia 2013 r. Sąd Apelacyjny w Szczecinie wypożyczył akta rentowe E. Z. na okres 1 tygodnia. W dniu 17 kwietnia 2013 r. Sędzia referent zarządził skserować poszczególne karty z wypożyczonych akt sądowych oraz zwrócił się do archiwum wojskowego w T. o nadesłanie w terminie 14 dni dokumentacji pracowniczej E. Z. z okresu zatrudnienia w Jednostce Wojskowej w C. w latach 1972 - 1973. W piśmie z dnia 31 maja 2013 r. Dyrektor Archiwum Wojskowego w T. ustosunkował się do zarządzenia sędziego. W dniu 14 czerwca 2013 r. Sędzia referent wyznaczył termin rozprawy na dzień 13 stycznia 2014 r.

Sekwencja powyższych czynności, przy uwzględnieniu specyfiki i przedmiotu sporu, zdaniem Sądu Apelacyjnego prowadzi do wniosku, że nie można stwierdzić przewlekłości postępowania w tej sprawie.

Zasady i tryb wnoszenia oraz rozpoznania skargi strony, której prawo do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki zostało naruszone na skutek działania lub bezczynności sądu reguluje ustawa z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz. U. nr 179 poz. 1843 ze zm.), zwana dalej ustawą. Z art. 2 ustawy wynika, że strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu,

którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie w tej sprawie trwa dłużej, niż jest to konieczne dla wyjaśnienia tych okoliczności faktycznych i prawnych, które są istotne dla rozstrzygnięcia sprawy, przy czym dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania w sprawie rozstrzygnięcia co do istoty sprawy.

Sąd Apelacyjny zauważył, że pojęcie prawne przewlekłość w każdym przypadku musi być odnoszone do konkretnych realiów i podjętego trybu postępowania. W przypadku postępowania sądowego musi być do niego adekwatne i uwzględniać realia funkcjonowania sądów, na które to realia składa się przede wszystkim ilość i rodzajowość rozpoznawanych spraw, ale też charakter podejmowanych przez sądy czynności, za którymi stoją interesy konkretnych podmiotów i które tym samym wymagają analizy, namysłu i rozważań. Sprawność postępowania sądowego w żadnym razie nie może oznaczać za usprawiedliwione oczekiwania strony, że tuż po zainicjowaniu sporu zostaną podjęte natychmiastowe czynności prowadzące wprost do wydania wyroku zgodnego z żądaniem strony. Tego rodzaju oczekiwania przeczy istocie procesu sądowego, gdy to rzeczą sądu jest wszechstronne rozważenie racji obu stron. Zatem stanowczo należy podkreślić, że jedynie nadmierne odstępstwa od czasu zwyczajowo koniecznego do wykonania określonych prac i procedur mogą być uznawane za tworzące stan nieuzasadnionej zwłoki (por. postanowienie Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 15 kwietnia 2013 r., sygn. akt III S 4/13).

Z utrwalonego w judykaturze poglądu wynika, że skarga na przewlekłość postępowania ma charakter wstępny i stanowi doraźną interwencję przeciwdziałającą trwającej przewlekłości postępowania. Jej funkcją jest przede wszystkim wymuszenie nadania sprawie odpowiedniego biegu, czemu służy zarówno samo stwierdzenie przewlekłości postępowania (art. 12 ust. 2 ustawy), jak też możliwość zalecenia podjęcia przez sąd rozpoznający sprawę co do istoty odpowiednich czynności w wyznaczonym terminie (art. 12 ust. 3 ustawy). Skarga ma zapewnić szybką reakcję na trwającą zwłokę w czynnościach sądu (por. mającą moc zasady prawnej uchwałę siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 16 listopada 2004 r., III SPP 42/04, OSNP 2005 nr 5, poz. 71). Skarga na przewlekłość postępowania zasługuje więc na uwzględnienie tylko wtedy, gdy przy prawidłowym zachowaniu się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania, sąd mimo przeciętnego stopnia faktycznej i prawnej zawichości sprawy, przez swą nieterminowość lub nieprawidłowość podejmowanych czynności, nie wydał rozstrzygnięcia co do istoty sprawy w rozsądnym terminie.

W szczególności zaakcentować trzeba, że postępowanie ze skargi ma na celu ochronę konstytucyjnego prawa człowieka do rozpoznania jego sprawy bez uzasadnionej zwłoki, nie jest natomiast instrumentem do kontroli decyzji wydanych w toku tej sprawy. Rozpoznanie skargi nie może więc wykraczać poza kontrolę sprawności postępowania. Niezadowolenie strony z przebiegu postępowania i treści podejmowanych decyzji procesowych nie czyni skargi zasadną, jeśli jednocześnie nie występuje zwłoka w postępowaniu.

Sąd Apelacyjny oceniając, czy w niniejszej sprawie doszło do przewlekłości postępowania miał na uwadze powyższe kryteria, dostrzegając przy tym, że ustawa nie określa wprost, jaki okres oczekiwania na rozpoznanie sprawy należy uznać za nieuzasadnioną zwłokę. Uwzględniając przedstawiony powyżej tok czynności w sprawie z odwołania E. Z. od decyzji organu rentowego z dnia 14 września 2012 r. Sąd Apelacyjny uznał, iż nie można Sądowi Okręgowemu zarzucić przewlekłości postępowania, albowiem wszystkie czynności były podejmowane przez Sąd (Sędziego referenta) bez nadmiernej zwłoki. Kontrolna analiza akt postępowania w sprawie daje podstawę do stwierdzenia, że w toku postępowania nie doszło do uchybień w zakresie sprawności postępowania sądowego, na który miałby wpływ sąd. Odstępy czasowe pomiędzy czynnościami Sądu i Przewodniczącego Sądu podejmowanymi w sprawie VII U 3675/12 nie są odległe, a celowość ich podjęcia każdorazowo w sposób uzasadniony związana była z tokiem sprawy oraz obranym przez Sąd kierunkiem jej pełnego rozstrzygnięcia i przygotowania sprawy do rozprawy.

Przede wszystkim zaznaczenia wymaga, że przedmiotem niniejszego postępowania jest decyzja organu rentowego z dnia 14 września 2012 r. w przedmiocie przyznania i wysokości emerytury. Ubezpieczony kwestionuje tą decyzję, żądając ustalenia wysokości świadczenia przy przyjęciu podstawy wymiaru poprzednio pobieranej renty oraz doliczenia okresu zatrudnienia w jednostce wojskowej w C.. Nie można przy tym pomijać, że na skutek pism

procesowych ubezpieczonego złożonych w toku sprawy wraz z nowymi dokumentami, organ rentowy w toku sprawy wydał kolejną decyzję z dnia 18 lutego 2013 r., przeliczającą podstawę wymiaru świadczenia ubezpieczonego z uwzględnieniem, zarobków za lata 1974-1984. Nie bez znaczenia pozostaje też okoliczność, ujawniona przez ubezpieczonego w piśmie procesowym dnia 18 grudnia 2012 r., że ubezpieczony pobiera prawo do emerytury wojskowej przyznanej mu w drodze wyjątku, jak i to, że obecnie równolegle toczy się inne postępowanie sądowe w sprawie z odwołania ubezpieczonego od decyzji Dyrektora Wojskowego Biura Emerytalnego w S. z dnia 14 sierpnia 2009 r. Uwzględniając powyższe należało wnioskować, że Sędzia referent w sprawie VII U 3675/12 starannie i terminowo podejmował stosowne zarządzenia zmierzające do możliwie szybkiego zgromadzenia niezbędnego materiału dowodowego celem pełnego rozstrzygnięcia sporu. Nie sposób zarzucić przewlekłości postępowania sądowego z tej tylko przyczyny, że czynności Przewodniczącego Sądu w czasie poprzedzającym wyznaczenie terminu rozprawy ograniczały się do wymiany pism procesowych stron, zawierających ich stanowisko w sprawie, jak również żądania przedstawienia dokumentów z odpowiednich archiwów i jednostek, na okoliczność spornych okresów zatrudnienia oraz akt emerytalno-rentowych prowadzonych przez (...) i akt sądowych w sprawie z odwołania od decyzji dyrektora (...). Zakreślony w tej sprawie przedmiot postępowania, niewątpliwie wymaga od Sądu Okręgowego szczegółowej analizy akt innych postępowań sądowych inicjowanych przez ubezpieczonego, które mogą pozostawać w związku przedmiotowym z zakresem zaskarżonej decyzji, a tym bardziej dokumentacji, która mogłaby dowodzić zatrudnienia i wysokości wynagrodzenia w spornych okresach.

Sąd Apelacyjny podziela pogląd wyrażony przez Sąd Apelacyjny w Krakowie w postanowieniu z dnia 1 października 2008 r., II S 6/08, KZS 2008, nr 11, poz. 70, że nie można oczekiwać rozpoznania sprawy niezwłocznie po jej wniesieniu. Żadne społeczeństwo nie byłoby bowiem w stanie utrzymać tak dużej ilości sędziów, jaka byłaby ku temu niezbędna. Fakt, że dana sprawa nie jest w danym momencie rozpoznawana, nie oznacza bezczynności Sądu, który przecież w tym czasie rozpoznaje inne sprawy. Niemożliwe jest rozpoznawanie wszystkich spraw jednocześnie, są one rozpoznawane według kolejności ich wpływu, co wyraźnie nakazuje Regulamin urzędowania sądów powszechnych, wskazując w § 48, iż sprawy rozpoznawane są według kolejności ich wpływu do sądu. Należy przy tym zwrócić uwagę, że sprawa skarżącego, była 3675 sprawą w repertorium U, co oznacza, że wszystkie sprawy, które wpłynęły przed nią, miały prawo być wcześniej rozpoznane. Co ważne repertorium U jest jednym z wielu repertoriów w wydziałach pracy i ubezpieczeń społecznych. Rozpoznając zatem skargę na przewlekłość postępowania sądowego, przez pryzmat kryteriów wyrażonych w art. 2 cytowanej wyżej ustawy nie można abstrahować od realiów funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości w danym kraju i faktycznej wydolności tego systemu. Ocena zarzutu przekroczenia rozsądnego terminu do rozpatrzenia sprawy nie może bowiem nie uwzględniać przeciętnego czasu oczekiwania na rozpoznanie sprawy w prawidłowo funkcjonującym sądzie (por. post. NSA W-wa, 2009-12-08, II GPP 5/09, LEX nr 621178).

Sąd Apelacyjny miał nadto na względzie, że brak orzeczenia w tej sprawie faktycznie nie pozbawia ubezpieczonego środków do życia albowiem przedmiot postępowania dotyczy wysokości świadczenia nie zaś prawa do niego. E. Z. otrzymuje wojskowe świadczenie emerytalne (przyznane w drodze wyjątku), a niniejszy proces dotyczy jedynie wysokości świadczenia przyznanego z systemu powszechnego.

Biorąc wszystko powyższe pod uwagę stwierdzić trzeba, że okres, jaki upłynął od złożenia odwołania do wniesienia skargi na przewlekłość postępowania nie świadczy o tym, że nastąpiło naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki. W efekcie, skarga E. Z. podlegała oddaleniu w oparciu o art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca

2004 r.

SSA Urszula Iwanowska SSA Zofia Rybicka-Szkibiel del. SSO Beata Górka